

ZPRÁVA ZE SLUŽEBNÍ CESTY

Bibliotheca academica 2017

24.-25.10.2015

Marta Zizienová

Místo schůzky: Hotel Avanti, Brno

Konference probíhala dle programu. Z pohledu UKN je zajímavé:

Prezentace jsou k dispozici na: <http://www.akvs.cz/akce/ba-2017/program/>.

Kvalita ve veřejném sektoru: její pojetí a role - Miroslav Svoboda (AAUNI)

Ad institucionální akreditace: Univerzita si musí definovat, na jaké studenty se jako škola zaměřuje a jak je chce vychovávat, jaké chce výsledky učení, jaká je administrativní struktura, zda škola funguje jako celek, jaké je poslání univerzity, jaké má cíle (vize, hodnoty), jaká je její integrita. Cíle musí být jasně definované a přiměřené, škola musí mít zdroje pro dosažení cílů. Je nutné vědět, zda škola skutečně dosahuje svých cílů. Neposuzuje se stav, ale potenciál, schopnost systematicky tvořit kvalitu. Klíčový je vnitřní systém zajišťování kvality; ten má 3 složky (definice, motivace, kontrola); je nutné vědět, kam chceme jít, identifikovat se s cíli univerzity.

Úloha univerzitní knihovny je podporovat studenty ve studiu a výzkumníky ve výzkumu, poskytovat zpětnou vazbu ohledně institucionálních cílů, podílet se přímo na definici cílů a hodnot instituce. Knihovna je zdroj.

Otázky - má TUL Radu pro vnitřní hodnocení? Kdo ji tvoří? Kdo dělá vnitřní hodnocení? Existuje zpráva o vnitřním hodnocení? Měla by, každá škola ji musí mít.

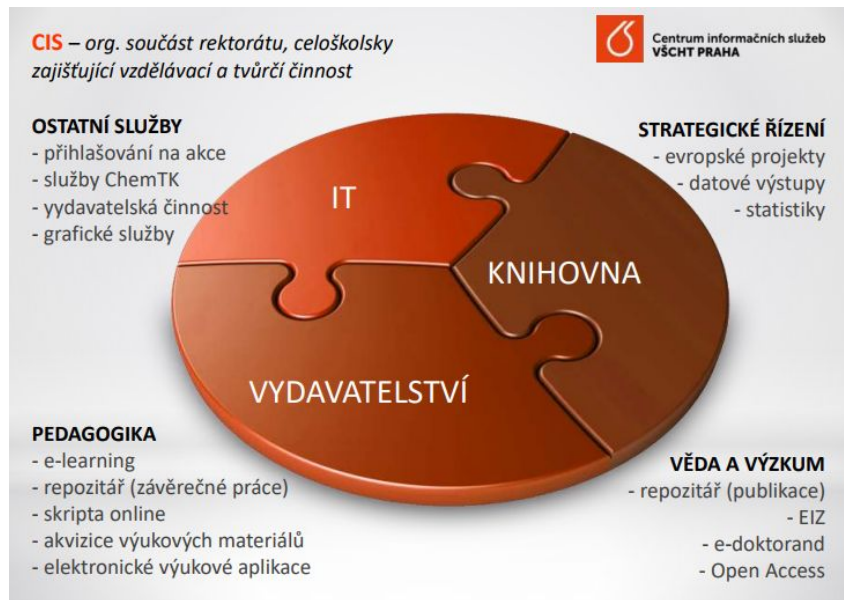
Ideální stav je, pokud se periodicky opakuje cyklus definice - zpětná vazba - hodnocení.

Poznámka - v této chvíli jsme se dozvěděli, že akademický senát zvolil rektorem pro roky 2018 - 2022 doc. Miroslava Brzezínu.

Kritéria kvality: zkušenosti z VŠ knihoven - Eva Dibuszová (VŠCHT), Helena Landová (JČU), Helena Sedláčková (UPOL)

Zaujala mne struktura CIS VŠCHT:

Zdroj: <https://akvs.upce.cz/wp-content/uploads/2017/10/04-dibuszova.pdf>

Dále standardy práce VŠ knihovny ze sekce VŠ knihoven ALA a jejich shrnutí v prezentaci H. Landové:

Standards for Libraries in Higher Education

(Association of College and Research Libraries (ACRL). A Division Of The American Library Association)

Dokument definuje základní standardy činnosti VŠ knihovny a v přílohách uvádí i příklady výsledků a metriky. Jsou určeny pouze jako návrhy, spíše než jako kontrolní seznam požadavků, které mají být dokončeny.

Institucionální efektivita: Knihovny definují, rozvíjejí a měří výsledky, které přispívají k efektivitě instituce a uplatňují tyto poznatky s cílem nestálého zlepšování

Profesní hodnoty: Knihovny rozvíjejí profesní hodnoty jako jsou intelektuální svobody, práva a hodnoty duševního vlastnictví, ctí soukromí uživatelů

Vzdělávací role: Knihovny se podílejí na vzdělávacím poslání své instituce, tím, že rozvíjejí schopnost studentů efektivně získávat a využívat informace k úspěšnému studiu, výzkumu a celoživotnímu učení

Přístup k informačním zdrojům: Knihovny umožňují uživatelům vyhledávat informace ve všech formátech za pomoci efektivnímu využití technologií a pořádní znalostí

Fondy: Knihovny poskytují přístup ke fondům, které jsou dostatečné velikostí, kvalitou a rozmanitostí formátů, aby podpořily výzkumné a výukové cíle mateřské instituce.

Prostory: Knihovny představují prostor (Fyzický i virtuální) pro rozvoj kreativity a vzdělávání.

Řízení a správa: Knihovny průběžně plánují a hodnotí svoji činnost s cílem efektivně využívat své zdroje (finanční, lidské, materiální)

Pracovníci: Knihovny mají dostatečný počet kvalitních pracovníků, aby zajistily vysokou úroveň služeb a úspěšně působily v neustále se měnícím prostředí

Externí vztahy: Knihovny spolupracují se svojí mateřskou institucí i širší komunitou s cílem obhajovat a propagovat své hodnoty.

Zdroj: <https://akvs.upce.cz/wp-content/uploads/2017/10/05-landova.pdf>

Návodným je konkrétní výstup pro akreditaci z knihovny UPOL (viz <https://akvs.upce.cz/wp-content/uploads/2017/10/06-sedlackova.pdf>). UPOL má oddělení, které sbírá data a tvoří celý výstup, takže ho nevytváří knihovna.

Sponzorská prezentace: Albertina icome Praha

Zmíněný by nástroj BrowZine (hezčí A to Z list). K vyzkoušení např. na webu University of Leicester (<https://www2.le.ac.uk/library/find/journals/browzine>).

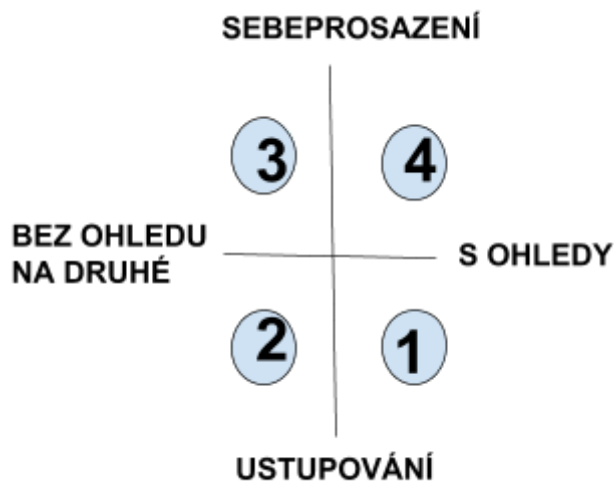
Pracovní schůzka k RFID: Cosmotron

Data na RFIDech využitých v UKN nejsou ve standardním datovém modelu (tzn. dánský datový model - 1. jednoznačný identifikátor, 2. CZ, 3. LID001, 4. stav zamčeno / odemčeno), obsahují pouze jednoznačný identifikátor a stav (tzn. model 3M). Nejsou tedy plně kompatibilní. Návrh řešení od firmy zní zakoupit jiné čtečky RFID (antény lze ponechat), firma nové čtečky upraví tak, aby dokázaly pracovat s našimi aktuálními daty. KPSYS už tuto verzi umí a má ji naprogramovanou. V té chvíli by na výpůjčních místech nebyl třeba program 3M pro konverzi. Problémy - máme 5 čteček, takže celková cena je vysoká. Máme oerfidovaný celý fond. Otázkou zní, zda data opravit (KPSYS by pravděpodobně dokázal vyrobit program, který by stávající RFID načtl, zobrazil jednotku ve Verbisu a na RFID nahrál data ve standardním modelu). RFIDy samotné jsou v pořádku, ty není třeba měnit.

Diskutovali jsme o možnostech rozšíření služeb s využitím RFID - např. pomocí návratového automatu s třídící linkou (v současnosti pro něj nemáme využití, cena cca 800.000 Kč) nebo boxu na rezervace a vracení smart locker (14 šuplíčků na rezervace a 1 box na vracení, možné umístění do menzy je sporné, dublovala by se funkce pobočky, cena cca 700.000 Kč).

Workshop – Jak vést lidi (nejen) v knihovně ke spokojenosti a efektivitě? - Marcela Leugnerová (MU)

Představený byl model možných stylů vedení:

1. měkký styl - pracují jen zodpovědní zaměstnanci, kteří mají stejný cíl jako šéf, jen ohleduplní, dlouhodobě styl není efektivní.
2. formální styl - sedí ve své kanceláři, je mimo dění, hlavně, když mu lidi dají pokoj.
3. tvrdý styl - lidé pracují ze strachu, kvůli penězům, šéf dosahuje cílů a dokáže vyvíjet tlak, vhodné pro krizové situace, udělá nepopulární opatření, napjatá atmosféra v týmu, konkurenční prostředí.
4. pevný styl - ideální. Tlačí, ale ohleduplně, lidé udělají práci navíc, protože on jim někdy

pomohl; umí říct negativní věci, ale ohleduplně; řeší věci; chce, aby lidi dělali, co mají, ale při dobré atmosféře; nevýhoda - lidi hodně zasahují do věcí.

Problém - dlouholetý pracovník, zablokovaná cesta, musí se jít do sporů / dopisů? Peníze, pochvala, benefity, přímé zadávání úkolů nefungují. Co je důvod, že ten člověk nepracuje, nedělá zadané věci? Kašle na to, nebaví ho to? Dát mu výtku. Argumentovat - chci mít tu práci udělanou, ty neděláš ty věci jak máš. Mít konkrétní situace pro argumentaci - měl jsi udělat to a to a tak a tak a tys to udělal jinak. Poprvé mírně, podruhé, potřetí - mě to mrzí, budeme muset přistoupit k vážnější věci. Otázka - co Ty budeš dělat, abys plnil to, co chci? Otázka - chci se trápit s těmito lidmi? Nehledat, co ho motivuje, ale chtít to, každopádně vyvíjet tlak, s ohledem.

Problém - pomluvy, manipulace - nemluvit s manipulátorem, ale celému kolektivu říct: doslechla jsem se tohle a tohle a mohu Vám říct, jak to bylo ..., tzn. zveřejnit danou akci.

Idee - já jsem součástí knihovny a je můj úkol knihovnu reprezentovat. Na poradě mluvit o tom, co je společný cíl.

LIBER Emerging Leaders: nové trendy v řízení - Hana Landová (ČZU), Lenka Němečková (ČVUT)

LIBER Emerging Leaders je dvouletý výukový program pro budoucí vedoucí knihoven. Využívá typologie osobnosti MBTI. Zaměřuje se na rozvoj osobnosti, vytváření strategie knihovny, umění vést lidi aj. Doporučená byla publikace "5 příčin selhávání týmů". U vedoucího zaměstnance je důležitá sebereflexe. Podstatné je vnímání celku jako celku i jako jednotlivců, aktivnější práce s týmem, nastavení komunikace a důvěry v týmu, síla zpětné vazby. Ne třeba chválit a najít si na to čas. Zmíněn byl mentoring - mít někoho zkušeného, koho se vedoucí může ptát, konzultovat s ním. Jenou z klíčových budoucích aktivit AKVŠ bude možná rozvoj managementu knihoven. Pilotní kurz bude diskutován v prosinci 2017 na setkání ředitelů, pořádal by se na jaře 2018 ve spolupráci AKVŠ a FSS MUNI.

UTB: Open Source knihovní systém nechceme. Nikdy! Nikdy? - Lukáš Budínský (UTB)

V roce 2004 měli nej knihovní systém - Aleph. Pak nasadili DSpace (1. open source). V r. 2013 už knihovní systém je jen jedním systémem knihovny, důležitější je, aby všechny systémy mezi sebou spolupracovaly (poslední přidaný open source je ResourceSpace?). Mají šikovný tým, v podstatě tři ajťáky vč. systémového knihovníka. V rámci institucionálního projektu probíhajícího v letech 2016-2018 se rozhodli přejít na open source a vybrali systém KOHA. Zazněla také výzva k budoucímu možnému rozšíření směrem k centrální katalogizaci a instalaci a spolupráci mezi akademickými knihovnami.

Informační vzdělávání: inspirace aneb jak na to – trochu jinak? - Lenka Bělohoubková (VŠE), Hana Janečková (VUT)

Zaujala mne myšlenka nabízet školení i pro další oddělení na univerzitě, viz:

...A PRO KOHO DALŠÍHO?

- ODDĚLENÍ PUBLIC RELATIONS
- ODDĚLENÍ ZAHRANIČNÍCH VZTAHŮ
- ROZVOJOVÉ A PORADENSKÉ CENTRUM
- UNIVERZITA 3. VĚKU
- STŘEDISKO HANDICAPOVANÝCH STUDENTŮ
- ODDĚLENÍ VĚDY A VÝZKUMU
- UNIVERZITNÍ VYDAVATELÉ
- CENTRA EXCELENCE
- STUDENTSKÉ SPOPKY A ORGANIZACE
- „DISCIPLINÁRNÍ ODDĚLENÍ“

„Seal, R. A.: Resource Sharing Begins at Home: Opportunities for Library Partnerships on a University Campus“
(http://ecommons.luc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1036&context=lib_facpubs)

Zdroj: <https://akvs.upce.cz/wp-content/uploads/2017/10/03-belohoubkova.pdf>.

Základním cílem informačního vzdělávání je naučit studenty ptát se, hodnotit, myslet. Zmíněn byl příspěvek z konference LILAC, viz CARBERY, Alan. Authentic information literacy in a post-truth era. Swansea, 2017. Dostupné také z: https://videostream.swan.ac.uk/contentglobal/9231_4p~QjzwupJp.mp4.

Firemní prezentace: Elsevier

Firma se z nakladatele mění na data analysis company.

Firemní prezentace: Clarivate Analytics

InCites Customer Forum se bude konat dne 9. listopadu 2017 ve Vídni.

Vybraná evropská konsorcia a jejich podpora OA - Pavla Rygelová (VŠB-TUO), Tereza Simandlová (UK)

Zmíněna a porovnána byla tři konsorcia - německé konsorcium DEAL, rakouské konsorcium AALC a finské FinELib. Každé konsorcium má jiné požadavky, zvolilo jiný postup. Aktuální informace - cca 100 německých výzkumných organizací neodepsalo smlouvu s Elsevierem. Ve Finsku došlo k bojkotu Elsevieru - výzva No deal, no review. Vypadá to, že nejproblematičtější je vždy postoj Elsevieru. Pro získání plného textu se využívá plugin Unpaywall či twitterový hashtag #icanhazpdf. K tématu se vyjádřilo sdružení LIBER se svými doporučeními:

LIBER - 5 doporučení

1. Licensing and Open Access go Hand-in-Hand

Nikdo by neměl platit předplatné a zároveň APCs 'double dipping'; rostoucí výdaje za APC mají snižovat výdaje za předplatné.

2. No Open Access, No Price Increase

Pokud vydavatel ve smlouvě nezohledňuje OA, pak by neměly být akceptovány rostoucí ceny.

3. Transparency for Licensing Deals: No Non-Disclosure

Společnost nebude akceptovat utajování smluv v podobě tzv. "Non-disclosure agreements", které jsou hrazeny z veřejných zdrojů. Příklad Nizozemí ukazuje, že toho lze dosáhnout.

4. Keep Access Sustainable

Trvalý přístup k obsahu je rozhodující v době rychle se měnícího prostředí. Knihovny musí zajistit udržitelný přístup k obsahu.

5. Usage Reports Should Include Open Access

Knihovny dostávají statistiky užití/stažení předpláceného obsahu. Mělo by být běžné dostat také údaje o OA publikacích. Je přirozené mít přehled o tom, za co platíme.

Zdroj: <https://akvs.upce.cz/wp-content/uploads/2017/10/07-oa.pdf>

CzechELib: nejnovější informace - Jiří Jirát (VŠCHT/CzechELib)

V nejbližší době dorazí smlouva o centralizovaném zadávání. Pro veřejné zakázky bude využita forma jednacího řízení bez uveřejnění. V letech 2018-2020 by mělo dojít k vytvoření a nastavení workflow pro open access, promítne se pravděpodobně ve změnách v nákladech.

Statistiky AKVŠ 2017 - Jan Kříž (MU)

Zaujal mne údaj, že poměr nákladů knihovny na rozpočet univerzity je v průměru 1,9%. Sběr dat za rok 2017 proběhne v březnu - červnu 2018.

Pozn. Proběhlo také jednání s firmou Oris Plus. Diskutovali jsme o vyladění bezpečnostní brány a možnostech rozšíření RFID technologie. BA2018 se bude konat v Plzni, 2019 v Brně. Perfektní byla cesta z lampiček, která označovala cestu skrz areál MENDELU na místo konání večerního rautu.

Zpracovala: Marta Zizienová

